

Confidenties aan een ezelsoor. Educatief pakket

Inleiding. Confidenties in een lespakket

Beste leerkracht,

Je bezoekt de tentoonstelling 'De absurde fabels van Frank Adam - Confidenties aan een ezelsoor' en misschien las je de boeken van Frank Adam en Klaas Verplancke wel. Dit educatief pakket geeft je voldoende stof om met je leerlingen dieper in te gaan op de Confidenties, de personages, de thema's én de tekeningen die Klaas Verplancke bij de verhalen maakte.

Er werd geopteerd voor een lespakket dat aansluit bij de eindtermen derde graad ASO van een drietal verschillende vakken. Zo hoort er bij elke Confidentie een opdracht voor de vakken Nederlands en Zedenleer/Godsdienst. Het derde vak varieert.

De antwoorden op de meeste vragen vind je door de fabels te lezen of door je eigen parate (vak)kennis te raadplegen. Waar we het opportuun vonden, gaven we de antwoorden mee. Het is trouwens zo dat niet op alle vragen een sluitend antwoord moet worden gegeven, er is beslist ruimte voor discussie.

Dit lespakket draait rond 5 Confidenties uit drie boeken van Frank Adam en Klaas Verplancke:
Confidenties aan een ezelsoor
Confidenties aan een ezelsoor – Boek twee: De wereld
Confidenties aan een ezelsoor – Boek drie: Erotische fabels

De verhalen werden zo gekozen dat ze een aanleiding zijn om verschillende onderwerpen te behandelen. Er komen politieke thema's aan bod, we hebben het over geloof en ethische kwesties, over seksualiteit, journalistiek en geweld.

De opdrachten en lesinhouden die hieruit voortvloeien zijn ook heel divers: je kunt aan de slag met taalkundige oefeningen, er is stof voor discussie, leerlingen krijgen inzicht in literaire aspecten, er worden filosofische vragen gesteld...

Frank Adam zegt zelf over de Confidenties: "Als het verhaal op zich is afgelopen, werkt het nog door in het hoofd van de lezer". Dat is ook wat dit educatief pakket doet: verderwerken op de Confidenties.

Wij wensen je veel lees- en leerplezier met dit lespakket.

WINOB
West-Vlaams Informatienetwerk van Openbare Bibliotheken

Eindtermen waar dit lespakket bij aansluit

Eindtermen Nederlands

Literatuur

[...] Het streefdoel is dat leerlingen vanuit een tekstervarende benadering vormelijke en inhoudelijke elementen herkennen. [...]

Kijken

[...] Onder kijkvaardigheid verstaan we de vaardigheid in het omgaan met de visuele tekens [...] van allerlei vormen van beeldtaal: visuele poëzie [...]. Kijken wordt geïntegreerd met allerlei taalactiviteiten bij taalvaardigheden en literair lezen.

Concretisering:

- De leerlingen kunnen reflecteren over en hebben inzicht in:
[...]
 - taalvariatie en register;
 - taalverandering;
 - woordvorming, ontlening.
- De leerlingen kunnen reflecteren over en hebben inzicht in literaire teksten.
- De leerlingen zijn bereid om:
[...]
 - over eigen en andermans taal en taalgebruik na te denken;
 - [...]
 - literaire teksten te lezen.

Verwerkingsniveau

Beoordelend niveau. Dit niveau impliceert steeds het inbrengen van een tweede "perspectief": je confronteert aangeboden informatie met [...] eigen voorkennis die je rond het onderwerp al had opgedaan[...]

Vakoverschrijdende eindterm: Opvoeden tot burgerschap

Wereldburgerschap

De leerlingen:

- kunnen met enkele voorbeelden aantonen dat de mondiale dimensie in onze samenleving steeds explicieter wordt op o.m. politiek, economisch en cultureel vlak en dat deze evolutie voordelen biedt maar ook problemen en conflicten oplevert.
- kunnen aangeven dat er verschillende opvattingen zijn over welvaart en over de herverdeling van deze welvaart.
- zijn gevoelig voor het belang van persoonlijke inzet voor de verbetering van het welzijn en de welvaart in de wereld.

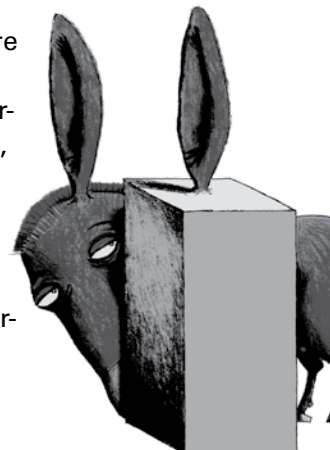
Vakoverschrijdende eindterm: muzisch-creatieve vorming

De leerlingen:

- 1 staan open voor diverse muzisch-creatieve uitingen, zoals dans, design, muziek, architectuur.
- 2 ervaren muzisch-creatieve uitingen als een verrijkende inspiratie om te functioneren in de eigen leefwereld en om zich te kunnen inleven in die van anderen.
- 3 kunnen bij eigen muzisch-creatieve uitingen waarden en gevoelens betrekken, er vorm aan geven en dit als verrijkend ervaren.

Extra Confidenties

Naast de Confidenties die in dit pakket als les werden uitgewerkt, lenen ook nog andere fabels zich bijzonder goed om met leerlingen rond te werken, we denken dan aan: De antichrist en het jaar van het grote bloedbad (Boek Twee). De rabiïn, de imam en de kardinaal (Boek Twee). De moeder, de vader en de dokter-specialist (Boek Twee). De homo, de hetero en de totale Radicale Seksuele revolutie (Boek Een). De uitgeefster (Boek Drie). Het afrodisiacum (Boek Drie). De vriendin (Boek Drie). De vredesjournalist, het journaillie en het volk (Boek Twee). De overschrijver en zijn eigen mening (Boek Een). De filosoof, de mensen en hun kinderen (boek Een). De theatermaker en zijn theatermozaïek (Boek Twee). Het hoofd, het verleden en de toekomst (Boek Twee). De zelfmoordenares, de poedel en de vrouw-van-ernaast (Boek Twee).

Frank Adam & Klaas Verplancke: een introductie

De fabels Confidenties aan een ezelsoor verschenen aanvankelijk als literaire stukken in *De Standaard* en *De Morgen*. Zij werden later gebundeld en van prenten voorzien door Klaas Verplancke. We geven, bij wijze van inleiding een kijk op de biografieën van auteur en illustrator.

Biografie Frank Adam

Sinds 1992 schrijft Frank Adam theater- en operateksten, romans, poëzie, fabels en liederen. Zowel voor kinderen als volwassenen. Vaak brengt hij zijn werk zelf op scène.

In de literatuur voor volwassenen debuteerde Adam in het literaire tijdschrift *Dietsche Warande & Belfort* met het kortverhaal *De Knikker van de Pelikaan*, dat niet alleen werd bekroond met een Literaire Prijs van de Provincie West-Vlaanderen maar ook met de Rabo-bank Lenteprijs voor het beste verhaal in alle Vlaamse en Nederlandse literaire tijdschriften.

Waterman

Zowel zijn theaterdebuut *Wakitchaga* als zijn debuutroman *Waterman* (allebei uitgegeven door De Geus in resp 1992 en 1993) werden bekroond met de Prijs Letterkunde van de Provincie West-Vlaanderen. *Wakitchaga* werd in productie gebracht door Kunstencentrum De Werf.

Jonge Sla

Samen met oa Peter Verhelst, Jeroen Olyslaegers, Elvis Peeters, Bart Moeyaert en Anne Provoost werd Adam in de bloemlezing *Jonge Sla* (Meulenhoff/Kritak 1994) ondertussen gerekend tot een nieuwe generatie Vlaams literair talent. Zijn bijdrage *De Kier* werd bovendien gelauwerd door het literaire tijdschrift *De Brakke Hond*.

Sjirk, boek aan de Hebreëen

Zijn Midden-Oosten roman *Sjirk, Boek aan de Hebreëen* (Arbeiderspers, 1999) werd door de *Standaard der Letteren* geprezen als 'een aanrader, die meer biedt dan de spanning van een thrillerachtig verhaal. Een duivels boek om stilletjes tussen de lakens te lezen. Het doet je huiveren, schateren en schipperen tussen gezonde verontwaardiging en ontwapenend doorzicht. ...een sterk en tragisch relaas van broederliefde, een bijna bijbels leven in de kern van de politieke en filosofische spanningen tussen joden en Arabieren.'

Cloaca

Zijn theatertekst *Cloaca* (Blauwe Maandag Cie/Het Toneelhuis) werd door gewezen theatercriticus Wim Van Gansbeke geprezen omwille van 'de superieure schrijfstijl van zowel de monoloog- als de dialoogvoering: levendig, direkt, helder, spetterend, extreem, strak en rijk geformuleerd, naar believen komisch en kritisch, ironisch en cynisch. Een stuk van een kwaliteit, die ik de jongste kwarteeuw in Vlaanderen niet meer heb ontwaard.' Najaar 2010 wordt het stuk onder de titel 'Aleksej' in productie gebracht door jeugdtheater Het Paleis in Antwerpen.

Mijn mond eet graag spinazie maar ik niet

In de kinderliteratuur debuteerde Adam opvallend met de poëziebundels *Waarom ik altijd nee zeg* en *Mijn mond eet graag spinazie maar ik niet* (uitg Querido, 2001 en 2002).

Op de VRT-jongerenzender Ketnet begeleidde hij in 2003 het Ketnet-groeigedicht *Zoek me*.

Wat de ezel zag

Samen met regisseur Rik Teunis maakte en speelde hij in opdracht van Kunsten-
centrum De Werf de kindertheaterproductie *Mijn mond eet graag spinazie maar ik
niet* (2002-2004) en de kerstvertelling *Wat de ezel zag* (2003-2005). Beide produc-
ties werden door critici gerekend tot de beste theatervoorstellingen van het jaar.
De tekst van *Wat de ezel zag* kreeg een premie van de Prijs Letterkunde van de
Provincie West-Vlaanderen 2006.

In het kader van 75 jaar radio bewerkten Adam en Teunis *Wat de ezel zag* tot een
luisterspel voor Klara (2005). Voorjaar 2006 werd het in Amsterdam gepresen-
teerd op Grenzeloos Geluid, een radiofestival voor grensverleggende radio.

De Passie van de puber

Adams adolescentenroman *De Passie van de Puber* (Uitg. Davidsfonds/Info-
dok), de lijdensgeschiedenis van de tragikomische tiener Jos, werd bekroond
met de Prijs Knokke-Heist Beste Jeugdboek 2006 en werd vertaald in het Noors
en het Duits. *De Morgen* sprak van 'een jeugdacteur mét een nieuw geluid.'
In opdracht van De Werf bewerkte hij het boek tot de theatervoorstelling *De jon-
gen die uit zijn lichaam viel*, waarvoor hij een premie kreeg in de Prijs Letterkunde
van de Provincie West-Vlaanderen (2006).

Door de lens

Voor de kleinsten schreef Frank Adam de tekst van 'Door de lens' (*De Eenhoorn*, 2009).
In dit prentenboek ontmantelt hij het gevoel 'boos-zijn' als een Russische pop. Zijn tekst
schept een associatieve droomwereld die nauw aansluit bij het surrealisme van illustrator
Tom Schamp.

Confidenties

Met *Confidenties aan een ezelsoor* blies Frank Adam het genre van de fabel voor volwassenen
nieuw leven in. Hij publiceerde zijn absurde fabels als literaire reeks in de kranten *De Standaard* en
De Morgen, bundelde ze in meerdere Boeken, bewerkte ze voor Kunsten-
centrum De Werf Brugge tot literaire performance, muziektheatervoorstelling en liederencyclus, en voor klara tot radioluister-
spel.

Zijn literaire ezel bezorgde hem een verblijf in de Villa Marguerite Yourcenar in Frankrijk, een op-
dracht van het Franse ruimtevaartagentschap Centre National d'Etudes Spatiales (cnes) en een
redevouering in het Musée d'art moderne et contemporain in Straatsburg en het Maison de la Poésie
in Parijs. Hij schreef zijn erotische fabels deels als writer in residence op de Mont Noir in Frankrijk,
deels als writer at home op Oedelem-Berg.

Net zoals *Wat de ezel zag* en *Mijn mond eet graag spinazie maar ik niet* werd ook de literaire perfor-
mance *Confidenties aan een ezelsoor* door critici gerekend tot de beste theatervoorstellingen van
het jaar. De theatertekst kreeg een premie in de Prijs Letterkunde van de Provincie West-Vlaanderen
2006.

De absurde fabel *De therapeute*, haar pijn en haar praktijk haalde najaar 2005 in een boekenbeurs-
special van het tijdschrift *Knack* de Top-50 van de Beste Nederlandstalige kortverhalen ooit. *Boek
Drie, Erotische Fabels*, werd geselecteerd door de Literaire Lente 2008 en door *Knack* in de kijker
gezet als *Boek van de Week*.

Najaar 2006 meldde *Radio 1*: 'Een ezel met één oor verovert Vlaanderen!'

Voorjaar 2007 en najaar 2008 dook Adams ezel op in het VRT-journaal dat een item wijdde resp. aan
het fenomeen van de *Confidenties* en aan de muziektheatervoorstelling van de 'Erotische fabels'.

Urt!

Voor operamuziek van Johan De Smet schreef Adam ook het libretto *Urt!* (productie Anno '02), dat
werd bekroond met de Prijs Dramatische Kunst van de Provincie West-Vlaanderen 2006. De rol van
verteller-ceremoniemeester vertolkte hij zelf vanop een paard.

Vensters

Als tekstschrijver werkte Adam mee aan de cd's Ik hoor je wel ik zie je niet (Jeugdboekenweek 2004, Stichting Lezen, muziek Jan Van Outryve) en Vensters (Davidsfonds/Eufoda 2003, muziek Wouter Vandenabeele, zang Eva De Roovere).

Muziektheater

Zomer 2006 was Adam als verteller te zien op het Festival van Vlaanderen in Pelgrims in Wenen, een muziektheaterproductie op tekst van de Canadese auteur Robert J. Litz. De voorstelling, met festivalster Tom Beghin en de Australiër Erin Helyard aan de pianoforte, werd live uitgezonden door Klara.

Najaar 2008 bewerkte Frank Adam, samen met componist Johan De Smet en Les Voix Erotiques de la Belgique (olv Edwig Abrath), zijn Erotische Fabels tot muziektheatervoorstelling voor kunstencentrum De Werf Brugge en tot luisterspel voor vrt-cultuurzender Klara.

Het luisterspel werd twee maal uitgezonden in het programma De Tuin van Eden najaar 2008 en verscheen samen met de tweede druk van het boek in een exclusieve Valentijnsactie van Standaard Boekhandel op cd (uitgeverij Davidsfonds/Literair).

De kritieken waren unaniem lovend: Gedurfd, betoverend, spannend, hilarisch (Klara). Briljant getoonzet, vocaal onberispelijk (De Standaard)

De Caïro Cahiers

Najaar 2006 verscheen bij Davidsfonds/Literair Adams Egyptische dagboek De Caïro Cahiers. Volgens het tijdschrift Knack een 'Kafka in Caïro. Adam laat zien hoe dichtbij en westers Caïro wel is, maar tegelijk ook hoe vreemd en knotsgek.'

Zonen van Zurg

April 2007 ging zijn kindertheatertekst De Zonen van Zurg in première in De Werf Brugge. Ze werd gespeeld door de gebroeders-acteurs Jo en Gert Jochems met theatermaker Jorre Vandenbussche als coach. 'Immens amusant theater, een eresaluut aan de spelende mens', volgens De Standaard. 'Uitdagend, grappig en vaak beeldend sterk', aldus De Morgen. 'Hilarisch, heel mooi en aandoenlijk. Voor jong en oud' vond Theatermaggezien.

Januari 2007 ontving Adam de Zieta! Award 2006. Daarmee bekroonden de regionale tv-zenders Focus-WTV de meest verdienstelijke West-Vlaming op het vlak van cultuur.

Meer info op www.frankadam.be

Biografie Klaas Verplancke

(°Zwevegem, 1964) studeerde Publicitaire Grafiek en Fotografie aan het Hoger Sint-Lucasinstituut te Gent van 1982 tot 1986.

Na zijn legerdienst, waarbij hij de tekeningen en de vormgeving verzorgde in het militair weekblad Vox, debuteerde hij als grafisch ontwerper in de reclamebureaus Iotta Communications (Gent) en Artex (Izegem) en schopte het daar tot Art Director.

Aanvankelijk als bijberoep begon hij zijn carrière met illustratief werk voor de tijdschriften van uitgeverij De Goede Pers (nu Averbode) en de Stipkrant en besloot in 1990 zich te vestigen als voltijds illustrator en ontwerper.

Sindsdien, meer dan honderd boektitels en ontelbare losse bijdragen verder, werkt hij voor de belangrijkste uitgeverij van boeken, kranten en tijdschriften in Vlaanderen en Nederland, voor elk doelpubliek, van peuters tot volwassenen. Zijn werk verscheen intussen in meer dan 30 vertalingen, van China tot Canada en wordt regelmatig tentoongesteld. Hij werkt ook voor buitenlandse uitgeverij, onder meer Casterman, De la Martinière Editions, Sarbacanne, Scholastic, Harper Collins en Bajazzo Verlag.

Hij werkte samen met verschillende auteurs, waaronder Frank Adam, Henri van Daele, Kolet Jansen en Marita De Sterck.

Prijzbeest

Sinds de dubbele bekroning met de prestigieuze Bologna Ragazzi Award 2001 voor zijn illustraties en de vormgeving van Ozewiezewoze (Ragazzi Award), een boek met Vlaamse kinderliedjes, en het zelfgeschreven Jot (Special Mention) werd hij ook internationaal bekend.

Zijn werk valt de laatste jaren regelmatig in de prijzen, zowel in Vlaanderen als in het buitenland. In ons taalgebied won hij de Boekenpauw 2003, de prijs voor het mooiste kinderboek in Vlaanderen, met zijn illustraties voor Heksje Paddenwratje en in 2004 kende de Nederlandse Penseeljury hem een Vlag en Wimpel toe voor Djuk. Hij werd bovendien laureaat van de eerste Illustrale in Ronse (2004). De jury kende hem die prijs toe voor zijn volledige oeuvre.

In 2005 werd die trend op internationaal vlak verdergezet: hij was één van de 5 finalisten voor de Hans Christian Andersen Award for Illustration (ook wel de kleine Nobelprijs genoemd) en hij werd reeds drie maal genomineerd voor de Astrid Lindgren Memorial Award.

In Duitsland kreeg hij al meermaals een Eselsohr en in Frankrijk waren er nominaties voor de Prix Octogones en de Prix Sorcière.

Schrijven

In 1996 ging Verplancke een stapje verder en maakte zijn debuut als auteur, met de peuterkartonboekjes Wat doet de kip? en Wat doet baby?, het begin van een zesdelige serie.

Maar hij kreeg de smaak pas echt te pakken met Jot, een tijdloze parabel voor alle leeftijden. Een voltreffer, zo bleek, want het boek kwam meteen op de longlist van de Gouden Uil terecht. Bovendien kreeg dat boek een Special Mention op de kinderboekenbeurs in het Italiaanse Bologna, hetzelfde jaar waarin hij eveneens de hoofdvogel afschoot, met Ozewiezewoze. Geen enkele Vlaming deed hem dat voor.

Hij schreef en illustreerde ook Wortels, dat reeds op de longlijst van de Gouden Uil stond en genomineerd werd voor de Cultuurprijs van de Vlaamse Gemeenschap 2004 – Jeugdliteratuur en waarmee hij de Klara-publieksprijs won.

Met het archetypische duo Nopjes en Reus bewees hij nogmaals dat tekst en beeld kunnen samengaan in een perfecte symbiose. Nopjes won in 2006 een Boekenwelp.

Theater

Theatergezelschappen zagen de finesse van zijn teksten in: Nopjes, Reus, Jot en Wortels bestaan eveneens als toneelstuk, in een creatie van respectievelijk theatergroep Schemering en de Zeepcompagnie. En recent schreef hij in opdracht van Kunstencentrum De Werf de theatertekst 'Wisseltijd'.

Vensters

Creatieve duizendpoot Verplancke is steeds op verschillende fronten actief. In opdracht van Stichting Lezen herwerkte hij voor de Jeugdboekenweek 2004 vier oude kinderliedjes, en eerder schreef hij een liedjestekst voor Vensters, een muzikaal prentenboek.

Bologna

In 2003 werd hij als eerste Vlaming geselecteerd om in de internationale jury van de Bologna Illustrators Exhibition 2004 te zetelen. Samen met andere juryleden selecteerde hij het werk van 100 illustratoren die werden tentoongesteld tijdens de internationale kinderboekenbeurs.

Recent werden zijn prenten voor Reinaart de vos samen met 80 andere werken uit meer dan 3000 werken geselecteerd voor de Bologna Illustrators Exhibition 2008. Deze zullen ook te zien zijn in Tokyo, Seoul en Chicago.

Hij wordt regelmatig uitgenodigd voor allerlei culturele manifestaties (zoals in 2005 voor het literair festival Festivalletteratura in het Italiaanse Mantova), neemt vaak deel aan debatten (zoals in 2001 in Brussel met W. Erlbruch, R.S. Berner, en K. Crowther), en is een graag geziene gast in de leraren- en kunstopleidingen.

Zijn kennis en ervaring als auteur/illustrator gebruikt hij eveneens om kinderboeken te recenseren voor diverse publicaties, waaronder Leesidee en Kerk+Leven.

Omdat hij het belangrijk vindt dat jonge - en minder jonge - illustratoren een forum krijgen, heeft hij in 2000 de VIC opgericht: de Vlaamse Illustratoren Club.

Prominent

Binnen Verplanckes oeuvre is er een evolutie in zijn rol als illustrator en (co-)auteur. Zoals blijkt uit interviews wil hij af van het idee dat illustratoren slechts gaatjesvullende tekenaars zijn, en dat illustraties alleen maar kinderen kunnen boeien vindt hij een te beperkende visie: illustratoren zijn in de eerste plaats vertellers. Gefascineerd door wat er niet staat kiest hij voor een duidelijk engagement en een prominente rol.

Meer info op www.klaas.be

